

промислового виробництва, а залежною змінною – реальні ланцюгові прирости ВВП за 1996–2013 рр. і побудуємо лінію тренду (рис. 3).

Дані рисунка 3 ілюструють прямий вплив динаміки обсягу промислового виробництва на обсяг ВВП. При цьому, згідно з рівнянням лінійної парної регресії, кожен 1% річного приросту обсягу промислового виробництва спричиняє 0,66% приросту обсягу ВВП, і навпаки – кожен 1% спаду промислового виробництва призводить до спаду ВВП на 0,66%. Достовірність зв'язку складає 80,2%, тобто зміна результату на 80,2% обумовлюється зміною фактора. Отримана модель зв'язку стане основою для прогнозування ВВП з урахуванням динамічних змін промислового виробництва та закладе підвалини щодо формування бази для вдосконалення державного регулювання промисловості у посткризовий період.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, за результатами проведеної економічної оцінки стану розвитку промислового виробництва України можна зробити такі висновки:

- по-перше, промислове виробництво займає провідне місце у структурі національної економіки України і є стратегічно важливим;
- по-друге, зміна динаміки промислового виробництва на 1 рік випереджує зміну динаміки ВВП;
- по-третє, виокремлено 4 періоди розвитку промислового виробництва України;
- по-четверте, обґрунтовано прямий вплив динаміки обсягу промислового виробництва на обсяг ВВП – кожен 1% річного приросту обсягу промислового виробництва спричиняє 0,66% приросту обсягу ВВП.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Дегтярьова В.М. Актуальні проблеми розвитку і капіталізації промисловості України / В.М. Дегтярьова, М.А. Солод // Стратегія і механізми регулювання промислового розвитку. – 2012. – № 2012. – С. 139-151.
2. Державне регулювання інноваційної модернізації промислового комплексу України : [наук. розробка] / авт. кол. : В.Г. Бодров, М.В. Гаман, В.О. Гусев. – К. : НАДУ, 2010. – 72 с.
3. Дикань В.Л. Українська модель економічної системи як нова концепція розвитку національної економіки / В.Л. Дикань // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2013. – № 44. – С. 11-17.
4. Серета Л.О. Реструктуризація промисловості України у процесі посткризового відновлення / Л.О. Серета. – К. : НІСД, 2011. – 54 с.
5. Соскін О.І. Визначення національної економічної моделі України: порівняльний аналіз можливих альтернатив / О.І. Соскін // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 1(103). – С. 3-12.
6. Василенко В. Технологическиеклады в контексте стремления экономических систем к идеальности [Електронний ресурс] / В. Василенко // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2013. – Вип. 1(8). – С. 65-72. – Режим доступу : <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2013/13vvoski.pdf>.
7. Каблов Е. Шестой технологический уклад [Електронний ресурс] / Е. Каблов // Наука и жизнь. – 2010. – № 4. – Режим доступу : <http://www.nkj.ru/archive/articles/17800>.
8. Рогозин Д.О. Робот встанет под ружьё [Електронний ресурс] / Д.О. Рогозин // Российская газета. – 2013. – № 264(6240). – Режим доступу : <http://www.rg.ru/2013/11/22/tehnologii.html>.
9. Радеке Й. Промисловий сектор України: Аналіз і останні тенденції : [технічна записка] / Йорг Радеке, Роберт Кірхнер, Дмитро Науменко. – Берлін-Київ, 2014. – С. 3-15.
10. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrstat.gov.ua>.
11. Лановий В. Загадка олігархономії [Електронний ресурс] / Володимир Лановий // Економічна правда. – Режим доступу : <http://www.epravda.com.ua/publications/2014/10/7/496321>.

УДК 338.012

Верхоглядова Н.І.

*доктор економічних наук, професор,
проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи
Придніпровської державної академії будівництва та архітектури*

Завальнюк С.О.

*аспірант кафедри економічної теорії, національної та прикладної економіки
Класичного приватного університету*

ОЦІНКА РОЗВИТКУ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Стаття присвячена оцінці розвитку паливно-енергетичного комплексу України. Обґрунтовано, що розвиток паливно-енергетичного комплексу є запорукою забезпечення сталого розвитку національної економіки. Виявлено основні тенденції розвитку паливно-енергетичного комплексу України та проблеми, що його характеризують.

Ключові слова: енергетика, паливно-енергетичний комплекс, розвиток, сталий розвиток, національна економіка.

Верхоглядова Н.И., Завальнюк С.А. ОЦЕНКА РАЗВИТИЯ ТОПЛИВНО-ЭНЕРГЕТИЧЕСКОГО КОМПЛЕКСА УКРАИНЫ

Статья посвящена оценке развития топливно-энергетического комплекса Украины. Обосновано, что развитие топливно-энергетического комплекса служит залогом обеспечения устойчивого развития национальной экономики. Выявлены основные тенденции развития топливно-энергетического комплекса Украины и проблемы, которые его характеризуют.

Ключевые слова: энергетика, топливно-энергетический комплекс, развитие, устойчивое развитие, национальная экономика.

Verkhoglyadova N.I., Zavalnyuk S.O. ASSESSMENT OF THE DEVELOPMENT OF THE FUEL AND ENERGY COMPLEX OF UKRAINE

The article is devoted to assessment of the development of the fuel and energy complex of Ukraine. It was proved that the development of the fuel and energy complex is the basis to sustainable development of the national economy. The basic trends of the development of the fuel and energy complex of Ukraine and problems that characterize it were identified.

Keywords: energy, fuel and energy complex, development, sustainable development, national economy.

Постановка проблеми. Як зазначається в Енергетичній стратегії України на період до 2030 року, «розвиток енергетики має вирішальний вплив на стан економіки в державі та рівень життя населення» [2]. Згідно з прийнятою стратегією, енергетика України повинна перейти від орієнтування на забезпечення екстенсивного розвитку на ефективне забезпечення сталого розвитку економіки. Саме економічно обґрунтоване й екологічно безпечне задоволення потреб населення й економіки в енергетичних продуктах може стати запорукою формування соціально-орієнтованої держави, здатної створити всі умови для зростання добробуту громадян. З огляду на це, надзвичайної актуальності набуває визначення пріоритетних напрямів розвитку паливно-енергетичного комплексу України, якому має передувати його ретельний аналіз.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Паливно-енергетичний комплекс України, дослідження його стану та розвитку належать до кола інтересів багатьох сучасних науковців, які підкреслюють його пріоритетність для вітчизняної економіки. Варто відзначити дослідження В.С. Кудлай та Л.С. Селіверстової [3], присвячені актуальним питанням використання енергетичних ресурсів підприємствами та фізичними особами на території України. О.М. Рябчина [4] та Ю.В. Яковець [5] розглядали розвиток паливно-енергетичного комплексу України в умовах глобалізації крізь призму світових інтеграційних процесів. З точки зору О.М. Рябчиної, наша країна може розраховувати на перехід до нового рівня співробітництва на світовому ринку лише після проведення реструктуризації паливно-енергетичного комплексу [4, с. 70]. В.О. Вершиніна, досліджуючи стан та надаючи загальну оцінку розвитку паливно-енергетичного комплексу України, підкреслює, що він має бути підпорядкований «завданню стійкого забезпечення потреб України в усіх видах палива й енергії за умови планомірного проведення в усіх галузях і сферах народного господарства цілеспрямованої енергозберігаючої політики» [1, с. 127].

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати завдання дослідження, яке полягає в здійсненні ґрунтовної оцінки розвитку паливно-

енергетичного комплексу України за 2009–2013 роки, яка дозволить встановити наявні проблеми та визначити орієнтовні напрями їх розв'язання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Паливно-енергетичний комплекс – це крупна міжгалузева територіальна система, складова частина єдиного господарського комплексу країни; це базовий комплекс важкої індустрії. Кінцева мета його функціонування – надійне забезпечення потреб населення та всього господарського комплексу в паливі та електроенергії [5, с. 237].

Особливістю паливно-енергетичного балансу України за твердженням Ю.В. Яковець є висока питома вага вугілля та атомної енергії і незначна гідроенергії та нафти [5, с. 237]. У таблиці 1 наведена динаміка обсягів загального постачання первинної енергії в Україні у 2009–2013 роках з його розподілом за основними джерелами.

З даних таблиці видно, що загальна величина постачання первинної енергії в Україні за досліджувані період не відрізнялася стабільністю. У 2010 році обсяги постачання первинної енергії зросли з 115,5 до 130,3 млн т нафтового еквіваленту (млн тне), тобто на 14,8 млн тне або на 12,81%. Наступні роки характеризувалися зменшенням обсягів постачання первинної енергії, яке відбувалося прискореними темпами. Так, у 2011 році скорочення склало 2,99%, у 2012 році – 3,09%, а у 2013 році зменшення склало 5,39%. В цілому, за 2009–2013 роки обсяг постачання первинної енергії в Україні майже не змінилося – зростання склало 0,4 млн тне або 0,35%.

У 2009–2013 роках найважливішим джерелом енергії у структурі постачання первинної енергії залишався природний газ, хоча його частка скоротилася з 37,9% у 2009 році до 34,8% у 2012 році. Вугілля було другим за обсягами постачання джерелом енергії, однак його частка за 2009–2012 роки зросла з 30,8% до 34,6% і майже зрівнялася з часткою природного газу.

У 2013 році постачання первинної енергії характеризується структурними змінами, а саме: зменшенням частки природного газу до 34,1%, атомної енергії до 18,9%, нафти до 8,5%, при одночасному зростанні частки основного за обсягом джерела енер-

Таблиця 1

Розподіл джерел енергії в Україні у 2009–2013 рр., млн тне

Роки	Загальне постачання первинної енергії, млн тне	До обсягів загального постачання, %				
		Природний газ	Вугілля й торф	Сира нафта й нафтопродукти	Атомна енергія	Інші види палива й енергії
2009	115,5	37,9	30,8	11,3	18,8	1,2
2010	130,3	42,6	28,0	10,2	18,0	1,2
2011	126,4	36,9	32,7	9,8	18,6	2,0
2012	122,5	34,8	34,6	9,4	19,2	2,0
2013	115,9	34,1	35,8	8,5	18,9	2,7

Складено за даними джерела [6]

Таблиця 2

Структура кінцевого споживання палива та енергії

Роки	Кінцеве споживання палива та енергії, тис. тне	До обсягів кінцевого споживання, %					
		Природний газ	Вугілля й торф	Сира нафта й нафтопродукти	Електроенергія	Теплоенергія	Біопаливо
2009	64545	38,8	14,5	17,3	16,2	12,4	0,8
2010	73787	38,5	11,2	16,7	15,6	16,7	1,3
2011	75836	38,5	12,3	16,2	15,9	15,7	1,4
2012	73107	36,4	13,1	16,7	16,2	16,2	1,4
2013	69557	35,9	12,5	16,2	17,0	16,8	1,6

Складено за даними джерела [6]

гії – вугілля – до 35,8%. Частка інших (відновлюваних) джерел енергії (гідроенергія, геотермальна, сонячна, вітрова та біопаливо) збільшилася до 2,7%.

На початку досліджуваного періоду енергопостачання первинної енергії країни значною мірою забезпечувалося за рахунок імпорту паливно-енергетичних ресурсів. Водночас за останні роки спостерігається тенденція до скорочення обсягів імпорту в постачанні первинної енергії. Так, за даними експрес-випусків Державної служби статистики України, в яких представлені її енергетичні баланси за 2009–2013 роки [6] у 2010 році його обсяги порівняно із 2009 роком зменшилися на 0,6%. У 2011 та 2012 роках виробництво первинної енергії лишалося на рівні 85,2 млн тне, забезпечуючи при цьому 67,4 та 69,6% обсягів постачання енергії відповідно. У 2013 році виробництво первинної енергії збільшилося до 85,9 млн тне. Незначне зростання виробництва відбулося за рахунок вугілля, природного газу та відновлюваних джерел енергії (ВДЕ). Власне виробництво забезпечило 74,1% обсягів загального постачання первинної енергії.

Сектор кінцевого споживання відображає первинну та вторинну енергії, які використовували споживачі. Структура кінцевого споживання палива та енергії за 2009–2013 роки та її зміна наведена у таблиці 2.

Як видно з таблиці, обсяги кінцевого споживання палива та енергії за 2009–2011 роки зросли з 64545 тис. тне до 75836 млн тне. Наступні два роки характеризувалися зниженням обсягів кінцевого споживання палива та енергії до 69557 тис. тне у 2013 році. За 2009–2013 роки обсяги кінцевого споживання палива та енергії зросли на 5012 тис. тне або на 7,77%.

Як і на початку досліджуваного періоду, у 2013 році найбільшою серед джерел енергії лишається частка природного газу (35,9% кінцевого споживання), не дивлячись на її скорочення за 2009–2013 роки на 2,9%. Іншим важливим джерелом енергії стала електроенергія, частка якої складала 17,0%.

За даними джерела [6], у структурі кінцевого споживання за видами економічної діяльності у 2013 році переважають побутовий сектор (33,8%) та промисловість (31,5%). На третьому та четвертому місці серед найвагоміших споживачів палива та енергії перебувають транспорт (16,2%) і торгівля та послуги (8,2%). Неенергетичне споживання у 2013 році складало 7,1% кінцевого споживання.

Україна має достатньо потужні і розвинуті газо-, нафтотранспортні та електронні мережі, які поєднані з транспортними мережами ЄС і країн СНД [4, с. 70].

У нашій країні функціонує Об'єднана енергетична система – сукупність електростанцій, електричних і теплових мереж, інших об'єктів електроенергетики, що об'єднані спільним режимом виробництва, передачі та розподілу електричної й теплової енергії за їх централізованого управління.

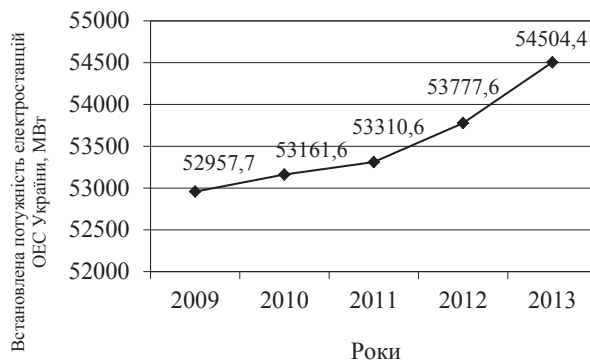

Рис. 1. Встановлена потужність електростанцій ОЕС України на кінець 2009–2013 років

Побудовано на основі даних джерела [6]

Об'єднана енергетична система (ОЕС), об'єднує 8 регіональних електроенергетичних систем – Дніпровську, Донбаську, Західну, Кримську, Південну, Південно-Західну, Північну і Центральну, пов'язаних між собою системоутворюючими та міждержавними високовольтними лініями електропередач.

Встановлена потужність електростанцій ОЕС України наведена на рисунку 1.

Як видно з рисунка 1, ОЕС України наприкінці 2009 року об'єднувала в паралельну роботу теплові, атомні, гідравлічні, вітрові та сонячні електростанції сумарною встановленою потужністю 52957,7 МВт. Щороку встановлена потужність електростанцій ОЕС України збільшувалася і наприкінці 2013 року досягла 54504,4 МВт.

За даними офіційного сайту ДП НЕК «Укренерго» [7], структура встановленої потужності генеруючого обладнання ОЕС України у 2009–2013 роках відзначалася відносною стабільністю. Встановлена потужність Енергогенеруючих компаній ТЕС (ТЕС ГК) наприкінці 2009 року становила 51,47% загальної величини встановленої потужності генеруючого обладнання ОЕС України, а наприкінці 2013 року – 50,67%. Вагомою є встановлена потужність АЕС, питома вага якої наприкінці 2009 року становила 26,12%, а наприкінці 2013 року – 25,39%. Питома вага встановленої потужності ТЕЦ та інших ТЕС за досліджуваний період зросла з 12,02 до 12,19%. Встановлена потужність гідроелектростанцій (ГЕС та ГАЕС) наприкінці 2009 року становила 10,23% загальної величини встановленої потужності генеруючого обладнання ОЕС України, а наприкінці 2013 року – 10,04%.

Індекс промислової продукції у виробництві та розподіленні електроенергії за 2009-2013 роки скоротився з 111,1% до 99,0%, тобто на 12,1% [6]. У таблиці 3 наведена динаміка виробництва електроенергії електростанціями ОЕС України за 2009–2013 роки в натуральних одиницях виміру.

Таблиця 3

Динаміка виробництва електроенергії електростанціями ОЕС України за 2009–2013 роки

Показник	Роки					Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
	2009	2010	2011	2012	2013	2013 від 2012	2013 від 2009	2013 - від 2012	2013 від 2009
Вироблено електроенергії ОЕС України, млрд кВт·год	172,9	188	194	198	194	-4	21,1	-2,02	12,20
у т.ч.									
атомними електростанціями	82,9	89,2	90,2	90,1	83,2	-6,9	0,3	-7,66	0,36
тепловими електростанціями	78,1	85,7	92,6	96,4	95,0	-1,4	16,9	-1,45	21,64

Складено за даними джерела [6]

Як видно з даних таблиці 3, у 2013 році ОЕС України вироблено 194 млрд кВт·год електроенергії, у тому числі атомними електростанціями – 83,2 млрд кВт·год, тепловими електростанціями – 95 млрд кВт·год. При цьому, за останній рік обсяг виробленої електроенергії скоротився на 4 млрд кВт·год або на 2,02%, у тому числі атомними електростанціями – на 1,4 млрд кВт·год (1,45%) та тепловими електростанціями – на 6,9 млрд кВт·год (7,66%).

У цілому за п'ять останніх років обсяг виробленої електроенергії ОЕС України зріс на 21,1 млрд кВт·год (12,20%). Обсяг електроенергії, вироблений атомними електростанціями за 2009-2013 роки зріс на 0,3 млрд кВт·год (0,36%), виробленої тепловими електростанціями – на 16,9 млрд кВт·год (21,64%).

Виробництво електроенергії за категоріями електростанцій наведено у таблиці 4.

Як свідчать дані таблиці 4, найбільша частка електроенергії в Україні виготовляється електростанціями загального користування. Питома вага такої електроенергії коливається в межах від 98,10% у 2009 до 98,29% у 2013 році. На інші категорії електростанцій припадає менше 2% всієї електроенергії. Частка електроенергії, виробленої пересувними електростанціями за 2009–2013 роки зросла від 0,92 до 1,21%.

За даними Державної служби статистики України [6], найбільшою потужністю електростанцій відрізняються Запорізька (11360 тис. кВт або 20,32%), Донецька (10278,6 тис. кВт або 18,38%), Дніпропетровська (5674,3 тис. кВт або 10,15%) та Миколаївська (3561,3 тис. кВт або 6,37%) області. Що стосується виробництва електроенергії, то за цим показником лідерами є Запорізька (50355,3 млн кВт·год або 25,91%), Донецька (28254,0 млн кВт·год або 14,54%), Рівненська (16291,1 млн кВт·год або 8,38%) та Хмельницька (2102,7 млн кВт·год або 7,55%) області.

Протягом 2009–2013 років експорт електроенергії щорічно збільшувався. Про це свідчать дані офіційного сайту Міністерства енергетики та вугільної промисловості [8]. Так, у 2009 році було експортовано 4000,3 млн кВт·год електроенергії. У 2010 році обсяг експорту склав 4218,1 млн кВт·год електроенергії, що на 217,8 млн кВт·год або на 5,44% більше за рівень 2009 року. Наступні 2011–2012 роки характери-

зувалися ще більш динамічним зростанням експорту електроенергії. Так, у 2011 році було експортовано 6433,0 млн кВт·год, що на 2214,9 млн кВт·год або на 52,51% більше за рівень 2010 року. У 2012 році обсяг експорту електроенергії склав 9745,3 млн кВт·год, що на 3312,3 млн кВт·год або на 51,49% більше за рівень попереднього року. Останній рік досліджуваного періоду характеризувався вповільненням темпів зростання експорту електроенергії. За 2013 рік експорт зріс на 116,2 млн кВт·год або на 1,19% та сягнув 9861,5 млн кВт·год. В цілому, за п'ять років експорт електроенергії з України збільшився на 5861,2 млн кВт·год або на 146,52%. При цьому основними країнами, до яких Україна експортує електроенергію, традиційно є Білорусь, Угорщина, Польща, Молдова, Словаччина, Румунія тощо.

Якщо говорити про нетто-споживання електроенергії галузями національної економіки та населення України, то, за даними джерела [8], у 2009 році воно становило 134558,4 млн кВт·год. У 2010 році було спожито 147330,1 млн кВт·год електроенергії, що на 12771,1 млн кВт·год, або на 9,5% більше за рівень 2009 року. Це відбулося, переважно, за рахунок збільшення обсягу споживання електричної енергії машинобудівною (на 17,4%), хімічною та нафтохімічною (на 17,1%), металургійною (на 14,0%) промисловістю. Нетто-споживання електроенергії галузями національної економіки та населенням протягом 2011 року становило 150768,3 млн кВт·год, що на 3438,2 млн кВт·год або на 2,33% більше аналогічного показника 2010 року. Це відбулося переважно, за рахунок збільшення обсягу споживання електричної енергії хімічною і нафтохімічною (на 17,3%), машинобудівною (на 7,3%) та іншою (на 7,5%) промисловістю, транспортом (на 4,6%) та населенням (на 2,1%). У 2012–2013 роках нетто-споживання електроенергії галузями національної економіки та населення України скорочувалося на 48,2 та 3456,6 млн кВт·год (0,03 та 2,29%, відповідно).

Найбільше зниження обсягів електроспоживання у 2013 році зафіксоване по групі «Промисловість» – на 4422,0 млн кВт·год або на 6,2%, у тому числі серед галузей промисловості: в металургійній – на 1843,3 млн кВт·год або на 5,0%, хімічній та нафтохімічній – на 1100,5 млн кВт·год або на 18,4%, машинобудівній – на 542,1 млн кВт·год або на 9,3%, паливній – на 410,2 млн кВт·год або на 4,6%,

Таблиця 4

Динаміка виробництва електроенергії за категоріями електростанцій у 2009–2013 роках, млн кВт·год

Показник	Роки				
	2009	2010	2011	2012	2013
Вироблено – усього	173618,8	188828,0	194946,8	198877,7	194377,3
у т.ч.					
електростанціями загального користування	170328,3	185298,2	191293,6	195103,8	191058,5
електростанціями при підприємствах транспорту та зв'язку	2,9	4,2	3,2	2,4	8,3
електростанціями при підприємствах сільського господарства, мисливства, лісового господарства та рибальства, рибництва	39,2	74,9	104,4	130,9	80,3
електростанціями при підприємствах добувної, переробної промисловості та з виробництва і розподілення електроенергії, газу та води	3229,6	3425,4	3430,1	3246,3	2916,4
електростанціями при підприємствах будівництва	14,4	17,8	20,3	22,4	20,5
електростанціями при підприємствах, установах, організаціях інших видів діяльності	4,4	7,5	95,2	371,9	293,3
Із загальної кількості електростанцій – пересувними	15,9	21,6	25,4	27,2	24,1

Складено за даними джерела [6]

лісовий, деревообробний та целюлозно-паперовий – на 134,1 млн кВт·год або на 7,1%. Також зменшилося електроспоживання по групах «Транспорт» – на 589,1 млн кВт·год, або на 6,3% та «Будівництво» – на 10,4 млн кВт·год, або на 1,0% [7].

У той же час у 2013 році збільшилося електро-споживання по групах «Населення» – на 1111,2 млн кВт·год або на 2,8%, «Інші непромислові споживачі» на 311,8 млн кВт·год або на 4,4%, «Сільгоспспоживачі» – на 104,7 млн кВт·год або на 2,7% та «Комунально-побутові споживачі» – на 37,2 млн кВт·год або на 0,2% [7].

При загальному зниженні споживання електричної енергії у 2013 році в порівнянні з 2012 роком в цілому по Україні на 2,3%, серед регіонів України суттєво зменшилося споживання електроенергії в Івано-Франківській області – на 12,3%, Луганській області – на 7,6%, Донецькій області – на 5,5%, Дніпропетровській області – на 4,3%.

Якщо говорити про структуру споживання електроенергії, то вона за 2009–2013 рр. не зазнала суттєвих змін. Як свідчать дані джерела [7], традиційно найбільшу питому вагу у структурі споживання електроенергії мають споживачі групи «Промисловість» (47,6% у 2009 році та 45% у 2013 році). При цьому серед галузей промисловості найбільшим споживачем електроенергії є металургійна промисловість (25,1% загального споживання електроенергії у 2009 році та 23,8% – у 2013 році). За 2009–2013 рр. зросла питома вага у споживанні електроенергії питома вага споживачів групи «Населення» (з 25,6% у 2009 році до 28,1% у 2013 році). Серед інших груп споживачів електроенергії найбільшу питому вагу має група «Комунально-побутові споживачі», яка за 2009–2013 роки зменшилася з 13,2% у 2009 році до 12,6% у 2013 році.

Якщо говорити про втрати електроенергії в мережах то за останні роки їх відсоток значно не змінився і сягав у 2013 році 10,7%.

Важливим показником, що характеризує розвиток паливно-енергетичного комплексу, є енергоємність ВВП, яка за останні чотири роки мала стабільну тенденцію до скорочення (з 0,284 кгнє/тис. грн у 2010 році до 0,246 кгнє/тис. грн у 2013 році [6]).

Водночас більшість науковців відзначають, що енергоємність ВВП України лишається надмірно високою. В.С. Кудлай, Л.С. Селіверстова вважають, що високу енергоємність ВВП в Україні зумовлено в основному значним технологічним відставанням у

більшості галузей економіки, причиною якого є застарілі енерговитратні технології та устаткування, неефективне споживання енергетичних ресурсів на виробництво одиниці продукції у відповідних галузях економіки [3, с. 52].

Висновки з проведеного дослідження. У ході дослідження виявлено, що, незважаючи на зміни у структурі постачання первинної енергії, основним її джерелом поряд з вугіллям та торфом залишається природний газ. Щодо кінцевого споживання палива та енергії, то у його структурі природний газ є найвагомим енергоносієм. Саме природний газ лишається для України найбільш дефіцитним енергоносієм, від якого багато в чому залежить енергопостачання населення та провідних галузей економіки. Крім того, варто відзначити високу залежність України від імпорту енергоносіїв, що заважає Україні стати по-справжньому незалежною країною. Для вирішення цієї проблеми необхідно розробляти шляхи підвищення ефективності використання власних та імпортованих енергоресурсів за рахунок енергозбереження та пошуку альтернативних джерел палива та енергії. Це, у свою чергу, потребує вдосконалення інвестиційного забезпечення розвитку паливно-енергетичного комплексу України.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Вершиніна В.О. Стан та загальна оцінка розвитку паливно-енергетичного комплексу України / В.О. Вершиніна // Управління розвитком. – 2013. – № 22(162). – С. 127-129.
2. Енергетична стратегія України на період до 2030 р. від 24.07.2013 № 1071 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1071-2013-p>.
3. Кудлай В.С., Селіверстова Л.С. Аналіз ефективності використання енергетичних ресурсів / В.С. Кудлай, Л.С. Селіверстова // Вісник КНУТД. – 2013. – № 6.– С. 49-64.
4. Рябчина О.М. Стратегія розвитку паливно-енергетичного комплексу України в рамках світових інтеграційних процесів / О.М. Рябчина // Сучасні питання економіки і права. – 2012. – № 1. – С. 70-74.
5. Ясковець Ю.В. Розвиток паливно-енергетичного комплексу України в умовах глобалізації / Ю.В. Ясковець // Культура народів Причорномор'я. – 2010. – № 196, Т. 1. – С. 236-240.
6. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua/.
7. Офіційний сайт ДП НЕК «Укренерго» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrenergo.energy.gov.ua/ukrenergo/>.
8. Офіційний сайт Міністерства енергетики та вугільної промисловості України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/>.